

**SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN ASETUS TYÖTERVEYSHUOLLON
ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN KUSTANNUKSIIN VALTION VAROISTA
VUONNA 2021 MYÖNNETTÄVÄSTÄ AVUSTUKSESTA**

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus liittyy 1.1.2020 voimaan tulleeseen lakiin työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (1109/2019), jäljempänä *rahoituslaki*. Rahoituslaki on voimassa toistaiseksi.

Asetus sisältää säännöksiä määrärahan kohdentamisesta, hakemisesta ja sen käyttämiseen liittyvien selvitysten antamisesta. Viimeksi annettu, vuotta 2020 koskeva asetus (1272/2019) on voimassa vuoden 2020 loppuun. Avustus kohdentuu yliopistoille ja Työterveyslaitokselle sekä yksityisille terveystalusten tuottajille ja työnantajien ylläpitämille terveysasemille käytettäväksi työterveyshuollon erikoislääkärikoulutukseen, sen koordinaatioon ja kehittämiseen. Avustuksen käyttöä hallinnoi Työterveyslaitos, joka noudattaa maksatuksessa ja muussa hallinnoinnissa taloushallinnon ohjesääntöään. Hallinnointia toteuttaessaan Työterveyslaitos noudattaa yliopistojen hyväksymiä työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen määräyksiä ja yliopistojen työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen koordinaatioryhmän sisällöllisiä ohjeita.

Nyt annettavalla asetuksella Työterveyslaitokselle myönnetään valtion talousarvion rajoissa valtion varoista avustusta niihin kustannuksiin, jotka aiheutuvat yliopistoille, yksityisille terveystalusten tuottajille ja työnantajien ylläpitämille terveysasemille sekä Työterveyslaitokselle niiden antamasta työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksesta. Avustuksen käyttö voi jatkautua usealle vuodelle. Avustusten eriteltyt käyttötarkoitukset käyvät ilmi jäljempänä olevista yksityiskohtaisista perusteluista.

Valtion talousarviossa avustus vuodelle 2021 on 2 900 000 euroa.

2010-luvulta alkaen on valmistunut vuosittain noin 40–45 työterveyshuollon erikoislääkäreitä ja määrän on arvioitu pysyvän samalla tasolla myös tulevina vuosina. Korvauslaskelmissa on huomioitu, että koulutusjärjestelmässä jo olevan noin 900 erikoistuvan koulutus pystytään turvaamaan ja ottamaan uusia erikoistujia koulutusjärjestelmään.

2 Maksatusmenettely

Yliopistoille maksatus tapahtuu ennakosuorituksena. Lopullinen korvaus koulutuksesta aiheutuneista kustannuksista määräytyy yliopiston tekemän selvityksen perusteella. Lopullisessa suorituksessa huomioidaan ennakko, jolloin yliopistoille maksetaan joko puuttuva osuus korvauksista tai peritään pois liikaa maksettu.

Työterveyslaitokselle maksatus tapahtuu toteutuneiden kustannusten perusteella. Avustuksesta maksetaan kustannusarvion perusteella kuukausittain ennakkoa, joka huomioidaan vuoden lopulla lopullisessa maksatuksessa.

Yksityisille terveystalusten tuottajille ja työnantajan ylläpitämille terveysasemille maksetaan korvaus toteutuneista kustannuksista jälkikäteen puolivuositain kirjallisen hakemuksen perusteella.

3 Tarkastusoikeus

Rahoituslain 3 b §:n 4 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus tarkastaa Työterveyslaitoksen ja korvausta saaneiden toimintaa ja Työterveyslaitoksella on oikeus tarkastaa korvausta saaneiden toimintaa korvausten oikeellisuuden valvomiseksi.

4 Valmistelu

Asetus on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä Työterveyslaitoksen sekä asetuksessa mainittujen yliopistojen kanssa. Asetuksesta on pyydetty lausunnot Työterveyslaitokselta sekä Helsingin, Turun, Tampereen, Itä-Suomen ja Oulun yliopistoilta. Asetusta käsiteltiin XX.XX.XXXX työterveyshuollon neuvottelukunnassa. Asetusehdotusta on puollettu neuvottelukunnassa ja sitä on kannatettu saaduissa lausunnoissa.

Asetusta ei ole tarkastettu oikeusministeriön lainvalmisteluosaston laintarkastusyksikössä, koska tehdyt lakitekniset muutokset ovat vähäisiä vuoden 2020 asetukseen verrattuna.

5 Voimaantulo

Nyt annettavan asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021 ja olla voimassa 31.12.2021 asti. Asetusta sovellettaisiin ajalta 1.1.–31.12.2021 maksettaviin korvauksiin.

6 Yksityiskohtaiset perustelut

1 §. Avustus työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen kustannuksiin. Pykälän mukaan rahoituslain nojalla valtion varoista Työterveyslaitokselle suoritettavan korvauksen määrä olisi 64 700 euroa kutakin yksittäistä suoritettua työterveyshuollon erikoislääkäriin koulutusta kohden.

2 §. Avustuksen kohdentaminen yliopistoille. Pykälän 1 momentin mukaan Työterveyslaitos voisi maksaa Helsingin, Turun, Tampereen, Oulun ja Itä-Suomen yliopistoille korvausta niiden antamasta työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksesta. Toisin kuin viimeksi annetun asetuksen 1272/2019 2 §:n 1 momentissa, avustus myönnettäisiin yliopistoille yhteisesti. Avustuksen käyttöä koordinoisi yliopistojen valtakunnallinen erikoislääkärikoulutuksen koordinaatio-ryhmä, joka sopii tarkemmin avustuksen jakamisesta ja siitä, miten kliinisten opettajien resurssein riittävyys yliopistokohtaisesti varmistetaan. Työterveyslaitos voisi maksaa rahoituslain nojalla saamastaan avustuksesta Helsingin, Turun, Tampereen, Oulun ja Itä-Suomen yliopistoille työterveyshuollon kliinisten opettajien tai yliopisto-opettajien tehtävien palkkaus- ja muihin tehtävän hoidon kannalta välttämättömiin kustannuksiin yhteensä 365 000 euroa, mikä olisi 40 000 euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna yliopistoille yhteensä kohdennettu avustus. Sosiaali- ja terveysministeriön kautta osoitettu rahoitus työterveyshuollon erikoislääkärikoulutukseen on tarkoitettu kokonaisuudessaan lisärahoitukseksi varsinaiseen toimintaan. Välilliset kustannukset yliopiston tulee kattaa omasta rahoitusosuudestaan.

Yliopisto-opettajan tehtävään valittavalta edellytettäisiin työterveyshuollon erikoislääkäriin pätevyyttä. Jollei tehtävään ole saatavissa pätevää henkilöä, voi tehtävää hoitaa tilapäisesti myös työterveyshuoltoon erikoistuva lääkäri.

Pykälän 2 momentin mukaan Työterveyslaitos voisi maksaa korvauksen saatuaan yliopistoilta kirjallisen selvityksen työterveyshuollon kliinisen opettajan tai yliopisto-opettajan tehtävistä aiheutuvista palkkaus- ja muista kustannuksista.

Pykälän 3 momentin perusteella Työterveyslaitos voisi maksaa lisäksi kaikille viidelle yliopistolle yhteensä käytettäväksi muihin erikoislääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin ja yliopistojen yhteisen virtuaaliyliopiston toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin korvausta vuonna 2021 enintään 360 000 euroa, mikä olisi 40 000 euroa vähemmän kuin edellisvuonna näihin myönnetty korvaus. Korvaus olisi tarkoitettu käytettäväksi muun muassa työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen opetuksesta, tiedottamisesta sekä opetusmateriaalin tekemisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Jos 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa selvityksissä annetut tiedot muuttuvat, yliopiston on välittömästi ilmoitettava asiasta työterveyslaitokselle.

3 §. Avustuksen kohdentaminen Työterveyslaitokselle. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin rahamäärästä, jonka Työterveyslaitos enintään saisi käyttää itse antamansa työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin. Vuonna 2021 summa olisi enintään 1 240 000 euroa, mikä olisi 120 000 euroa enemmän kuin edellisvuonna.

Avustus käytettäisiin: 1) enintään kolmen työterveyshuollon erikoislääkärikoulutusta antavan erikoislääkärin toimen palkkaus- ja muihin kustannuksiin, 2) enintään yhdentoista työterveyshuollon erikoislääkärin erikoistumistoimen palkkaus- ja muihin kustannuksiin ja 3) koulutus-työpaikoilla tapahtuvan erikoislääkärikoulutuksen koordinointiin korvaukseksi työterveyshuollon kliinisille opettajille tai yliopisto-opettajille näiden työpanoksen käytöstä, työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen seurantaan ja kehittämiseen.

Pykälän 2 momentin mukaan Työterveyslaitos ei voisi käyttää 1 momentissa tarkoitettua avustusta niihin kustannuksiin, joihin se saa Työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta annetun lain (1109/2019) 3 §:n 1 momentin mukaista valtionosuutta.

4 §. Avustuksen kohdentaminen yksityisille terveyspalvelujen tuottajille ja työnantajan ylläpitämille terveysasemille. Pykälän 1 momentin mukaan Työterveyslaitos voisi hakemuksesta maksaa rahoituslain nojalla saamastaan avustuksesta korvausta yksityisille terveyspalveluiden tuottajille ja työnantajan ylläpitämille terveysasemille niiden antaman työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen kustannuksiin enintään 750 euroa yliopiston hyväksymän koulutusohjelman mukaista työterveyshuoltojakson, työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjakson tai kuntoutuslaitoksessa suoritettavan kliinisen palvelun koulutuskuukautta ja kutakin koulutuksessa ollutta lääkäriä kohden korvauksen enimmäismäärän 935 000 euron puitteissa, mikä on 40 000 euroa vähemmän kuin vastaava enimmäismäärä vuonna 2020. Säännös rajaisi koulutuskustannuksista aiheutuvat menot valtion vuoden 2021 talousarvion mukaisiksi. Koulutuskorvauksen maksaminen on rajattu edellä luetelluille koulutusjaksoille.

Pykälän 2 momentin mukaan yksityisen terveyspalvelun tuottajan tai työnantajan ylläpitämän terveysaseman tulisi jakaa saamansa korvaus kutakin koulutettavaa lääkäriä ja koulutuskuukautta kohden siten, että kouluttajana toimivalle erikoislääkärille maksettaisiin työterveyshuoltoon erikoistuvan lääkärin ohjauksesta enintään 600 euroa enintään kolmen erikoistuvan lääkärin ohjauksesta kalenterikuukautta kohti. Lisäksi korvattaisiin toteutuneet lakisääteiset palkkasivukustannukset, enintään 150 euroa ohjattavaa lääkäriä ja kuukautta kohti.

Yhdellä kouluttajalääkärillä voisi olla ohjattavanaan kolme erikoistuvaa lääkäriä kalenterikuukautta kohti. Koulutuskorvausta maksettaisiin edellisessä kappaleessa olevan enimmäismäärän mukaan silloin, kun ohjattava lääkäri toimii kokopäiväisenä erikoistujana. Mikäli ohjattava lääkäri toimii osa-aikaisena, ohjauksesta maksettavaa korvausta pienennettäisiin osa-aikaisuutta vastaavalla prosenttiosuudella. Osa-aikaisena toimittaessa koulutukseen käytettävä kalenteriaika vastaavasti pitenisi.

5 §. Yksityisille terveyspalvelujen tuottajille ja työnantajan ylläpitämille terveysasemille suoritettavien korvausten hakeminen. Pykälän 1 momentin mukaan yksityisten terveyspalvelujen tuottajien ja työnantajien ylläpitämien terveysasemien olisi haettava Työterveyslaitokselta 4 §:ssä tarkoitettua korvausta kirjallisesti jälkikäteen viimeistään kolmen kuukauden kuluttua kulloisenkin puolivuotisjakson päättymisestä.

Pykälän 2 momentin mukaan hakemuksen hyväksymisen edellytyksenä olisi, että yliopisto ja koulutuspaikka ovat tehneet koulutettavien lääkäreiden toimimisesta kyseisessä koulutuspaikassa kirjallisen koulutuspaikkasopimuksen.

Pykälän 3 momentin mukaan koulutuspaikkasopimuksen jäljennös olisi liitettävä hakemukseen.

6 §. Koulutuspaikkasopimuksen sisältö. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin koulutuspaikkasopimuksen vähimmäisisällöstä. Koulutuspaikkasopimuksessa olisi mainittava koulutettavien lääkäreiden määrä ja nimettävä yksi tai useampi yliopiston hyväksymä kouluttaja siten, että kouluttavan lääkärin tulisi olla työterveyshuollon erikoislääkäri tai kuntoutuslaitoksen osalta

tarvittaessa työterveyshuollon koulutusohjelman vastuuhenkilön hyväksymä muun soveltuvan alan erikoislääkäri. Lisäksi yhdellä kouluttajalla saisi olla ohjattavanaan kerrallaan kalenterikuukautta kohti enintään kolme erikoistuvaa lääkäriä, mitä 4 §:n yksityiskohtaisissa perusteissa on kuvattu tarkemmin. Kouluttajan tulisi säännöksen mukaan sitoutua antamaan koulutettavalle lääkärille henkilökohtaista koulutusta kaksi tuntia viikossa yliopiston hyväksymän koulutusohjelman mukaisesti.

7 §. Tietojen muuttuminen. 5 §:ssä tarkoitettujen hakemuksessa annettujen tietojen muuttuessa asiasta on välittömästi ilmoitettava Työterveyslaitokselle.

8 §. Avustuksen käyttöön liittyvien selvitysten antaminen. Pykälän 1 momentin mukaan yliopistojen tulisi antaa Työterveyslaitokselle vuotta 2021 koskevan rahoituslain 3 b §:n 3 momentissa tarkoitettu selvitys vuoden 2022 maaliskuun loppuun mennessä kirjallisesti.

Pykälän 2 momentin mukaan yksityisten terveystalvelujen tuottajien ja työnantajan ylläpitämien terveysasemien tulisi antaa Työterveyslaitokselle rahoituslain 3 b §:n 3 momentissa tarkoitettu selvitys korvaushakemuksen yhteydessä.

Pykälän 3 momentin mukaan Työterveyslaitoksen tulisi antaa sosiaali- ja terveysministeriölle vuotta 2021 koskevat rahoituslain 3 b §:n 3 momentissa tarkoitettut selvitykset ja yhteenveto vuoden 2022 joulukuun loppuun mennessä kirjallisina.

9 §. Voimaantulo. Asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021, ja se olisi määräaikaisena voimassa 31.12.2021 asti. Asetusta sovellettaisiin ajalta 1.1.-31.12.2021 maksettaviin korvauksiin.